

Vågetjenesten status 2018

Ældre Sagen

Ældre Sagen

Indhold

Indledning.....	2
Overblik over lokalafdelinger med vågetjeneste.....	3
12312 timer og 763 døende.	5
Pårørende får mulighed for tryghed og et hvil.....	6
Aflysning af vågeforløb	7
Hvor og hvornår våger de frivillige	7
701 frivillige i vågetjenesten.....	9
Vågetjenesten mangler frivillige	9
Personalet har brug for at vide, at vågetjenesten eksisterer	10
Aktivitetsledere/kontaktpersoner.....	11
Gode råd og ideer fra vågetjeneste til vågetjeneste.....	11

Indledning

Denne rapport giver en status over Ældre Sagens vågetjenester i 2018.

I rapporten kan du bl.a. læse om, hvor mange døende, vi hjalp, hvor gamle de var, hvor vågningerne foregik, hvor ofte vågetjenesterne blev tilkaldt, hvordan pårørende også fik støtte af vågetjenesten og meget mere. Du kan også se, hvor i landet Ældre Sagen har en vågetjeneste, og hvor mange frivillige, som er aktive i vågetjenesten.

Statusrapporten er lavet til brug for gensidig inspiration og erfaringsudveksling. Samtidig kan rapporten være en inspiration til lokalafdelinger, der gerne vil vide mere, fordi de overvejer at starte en vågetjeneste.

Endelig er oplysningerne om indsatsen i vores vågetjenester et vigtigt led i, at både Ældre Sagens medlemmer og den danske befolkning i det hele taget bliver opmærksom på den store forskel, vågetjenesterne yder hver dag rundt om i landet – og ved, at vågetjenesten findes og er et frivilligt, gratis tilbud til døende og deres pårørende.

Rapportens data er baseret på spørgeskemabesvarelsen sendt ud til alle aktivitetsledere/kontaktpersoner for vågetjenesten. 44 ud af 48 vågetjenester besvarede skemaet. To vågetjenester startede lige inden nytår og indgår derfor ikke rapporten. Det giver en svarprocent på 95 %.

Vi vil gerne sige mange tak til de mange aktivitetsledere/kontaktpersoner, som har bidraget til denne rapport og til alle i Ældre Sagens vågetjenester for jeres indsats i 2018.

5. marts 2019

Overblik over lokalafdelinger med vågetjeneste

Ud af Ældre Sagens 215 lokalafdelinger tilbød 68 lokalafdelinger vågetjeneste i 2018. Flere steder i landet er lokalafdelingerne gået sammen om at tilbyde én samlet vågetjeneste, hvilket betyder, at Ældre Sagen i 2018 havde 48 vågetjenester. 5 af disse vågetjenester er startet i 2018.

Distrikt	Vågetjeneste	Opstarts år	Antal frivillige	Antal LA'er
1	Frederikshavn-Læsø, Sæby og Skagen	2017	16	3
	Hobro, Hadsund, Mariager Fjord og Arden	2009	25	4
	Morsø	2006	11	1
2	Skjern-Tarm	2013	7	1
	Skive-Spøttrup-Sundsøre	2016	13	1
3	Brædstrup*	2013	10	1
	Gjern	2011	11	1
	Hinnerup**	2018	2	1
	Horsens og Horsens Nord	2011	19	2
	Kjellerup	2017	9	1
	Purhus og Randers	2012	9	2
	Rougsø-Sønderhald	2009	10	1
	Samsø	2010	14	1
	Them	2013	12	1
	Tørring-Uldum	2015	16	1
	Hedensted	2018	8	1
4	Brørup, Rødding, Holsted og Vejen	2013	34	4
	Kolding	2017	13	1
	Ølgod	2018	14	1
5	Gråsten og Broager	2011	6	2
6	Højfyn	2010	6	1
	Kerteminde	2010	8	1
	Langeland	2010	23	1
	Middelfart	2016	25	1
	Nordfyn	2012	19	1
	Nyborg-Ullerslev	2014	12	1
	Odense	2012	20	1
	Ærø	2005	25	1
	Ørbæk	2012	4	1
7	Møn-Bogø, Præstø og Vordingborg	2016	35	3
	Nykøbing Falster-Sydfalster	2014	25	1
	Stubbekøbing og Nørre Alslev	2016	10	2
	Sakskøbing og Nysted	2016	11	2
8	Nykøbing –Rørvig*	2015	7	1
	Ramsø	2017	10	1
	Ringsted**	2018	4	1
	Solrød	2015	7	1
9	Allerød	2012	16	1
	Farum og Værløse	2016	21	2
	Fredensborg	2014	18	1
	Helsingør	2014	18	1
	Skibby, Jægerspris, Frederikssund og Slangerup	2018	18	4

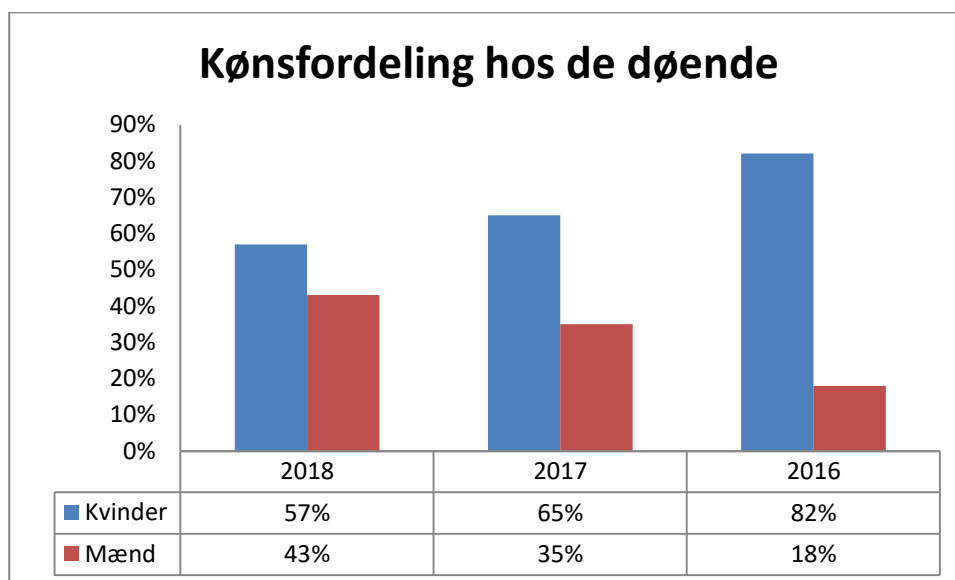
	Albertslund	2014	19	1
10	Brøndby	2017	12	1
	Frederiksberg	2018	9	1
	Høje Taastrup	2015	14	1
	København City	2013	35	1
	Tårnby og Dragør	2017	9	2
	Samlet		<u>701</u>	

*Ingen besvarelse og indgår derfor ikke i rapporten

**Netop startet og indgår derfor ikke i rapporten

12312 timer og 763 døende¹

I 2018 vågede de frivillige i Ældre Sagens vågetjenester samlet i 12312 timer ved 763 døende. Flere og flere mænd får hjælp af vågetjenesten. I 2018 var 43 % af de døende mænd, hvorimod det i 2016 kun var 18 %.

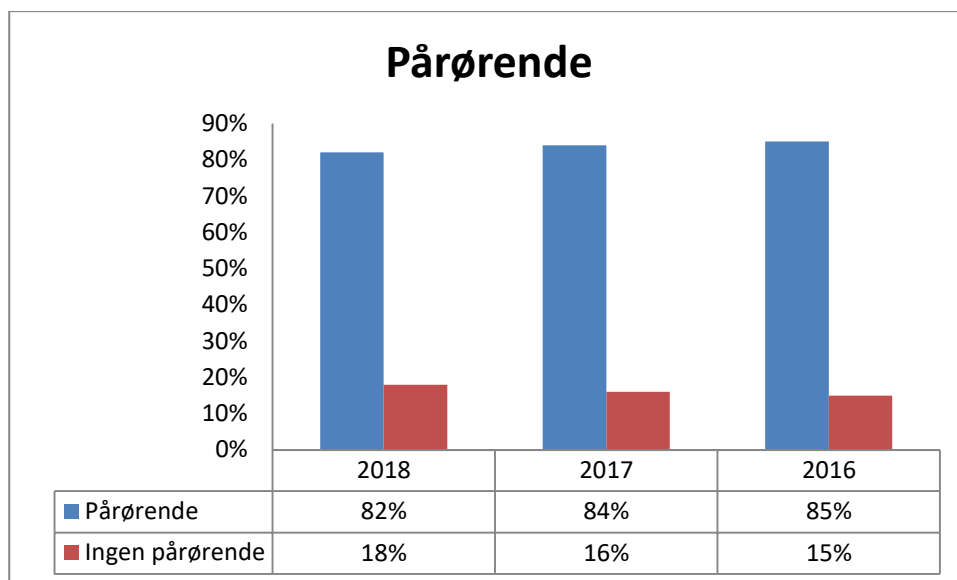
Det var især personer over 70 år, som vågerne sad hos i 2018. I over 9 ud af 10 tilfælde var den døende over 70 år, og kun 1 % var imellem 30 og 49 år.

20 % af de døende, der blev våget hos i 2018, havde en demenssygdom.

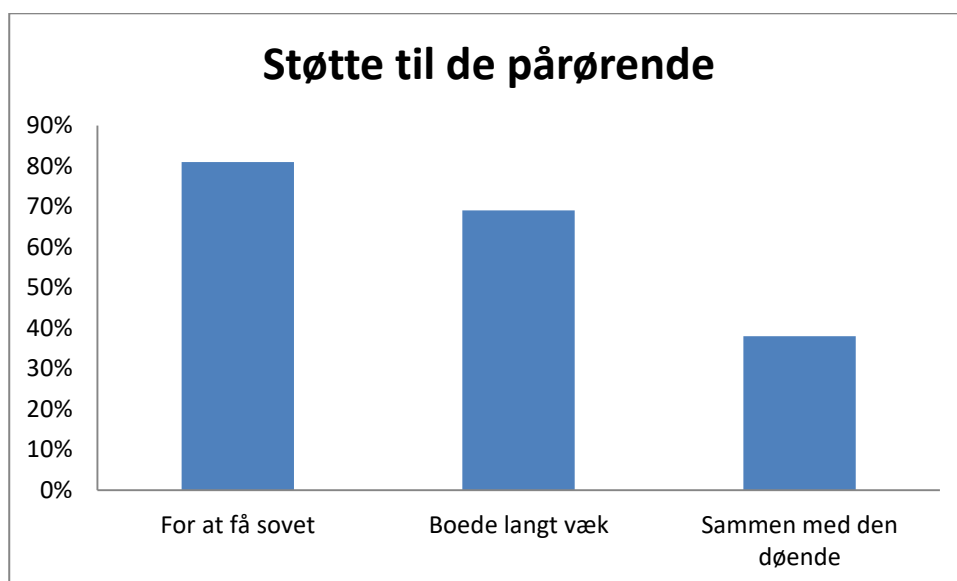
¹ Da ikke alle vågetjenester har svaret på spørgeskemaet, ligesom der er enkelte vågetjenester, der ikke har svaret på alle spørgsmålene, vil alle tallene være et minimum.

Pårørende får mulighed for tryghed og et hvil

Ældre Sagens frivillige våger både hos døende, som ingen pårørende har, og hos døende, der har pårørende. Dette betyder, at vågetjenesten også kan være en støtte for de pårørende. I 2018 havde langt de fleste døende (82 %), som fik hjælp af vågetjenesten, pårørende. 18 % var helt uden pårørende. Dette tal er stort set uændret ift. 2016 og 2017.

86 % af vågetjenesterne oplevede i 2018, at de også var en støtte for de(n) pårørende til den døende. De pårørende fik primært støtte, så de kunne få sovet, fordi de boede langt væk og ikke kunne være der hele tiden, og ved at de frivillige vågede hos den døende sammen med de(n) pårørende. Det fordelte sig således (det har været muligt at angive flere svar, derfor overstiger tallene 100%).

I 2018 oplevede 1/4 af vågetjenesterne, at der var behov for støtte til de(n) pårørende i en periode, der gik ud over de allersidste døgn af de døendes liv - f.eks. en eller to måneder. Det drejede sig om i alt 31 personer, hvor Ældre Sagens vågetjeneste aflastede de(n) pårørende over en længere periode.

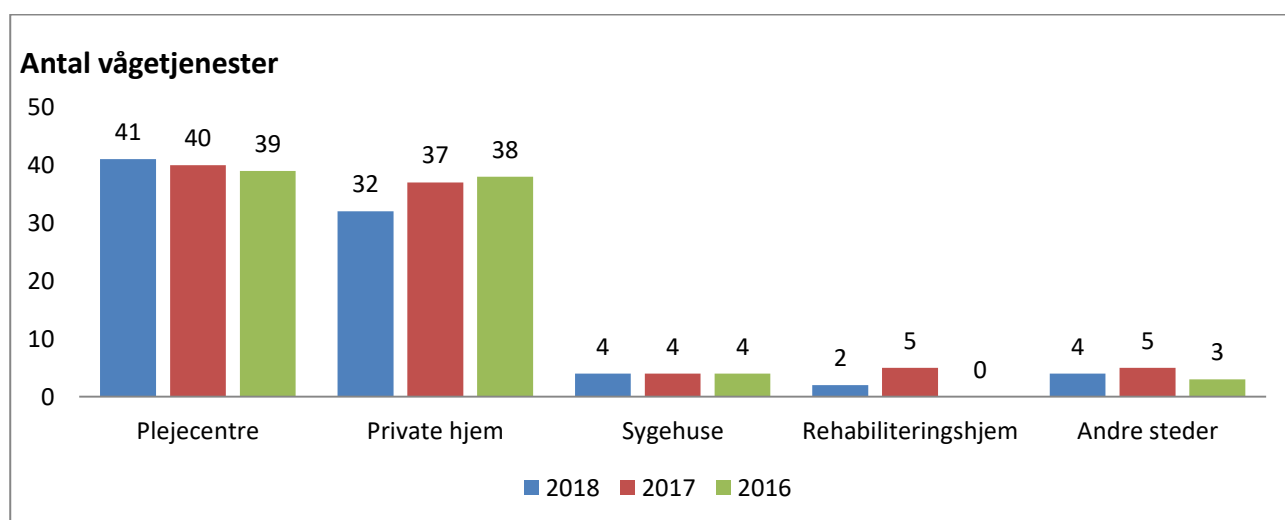
Aflysning af vågeforløb

Det kan af forskellige årsager hænde, at et vågeforløb bliver aflyst, før vågeren når at våge hos den døende én eneste gang. I 2018 oplevede 36 (82 %) ud af 44 vågetjenester, at ét eller flere vågeforløb blev aflyst, før de frivillige nåede at komme ud. I over 9 ud af 10 tilfælde skyldtes aflysningen dødfald, fordi der blev ringet for sent efter vågetjenesten. De øvrige tilfælde var det fordi, pårørende, sygehus eller plejecenter tog over.

Der blev aflyst 113 vågeforløb i 2018 ud af i alt 924 henvendelser om vågeopgaver – dvs. 12 %. Antallet af aflyste vågeforløb er faldet siden 2017, hvor der i alt blev aflyst 154 forløb ud af 688 henvendelser (22 %). Tallet er således faldet, men antallet af aflyste forløb er stadig højt, og vi arbejder på at nedbringe det yderligere i 2019.

Hvor og hvornår våger de frivillige

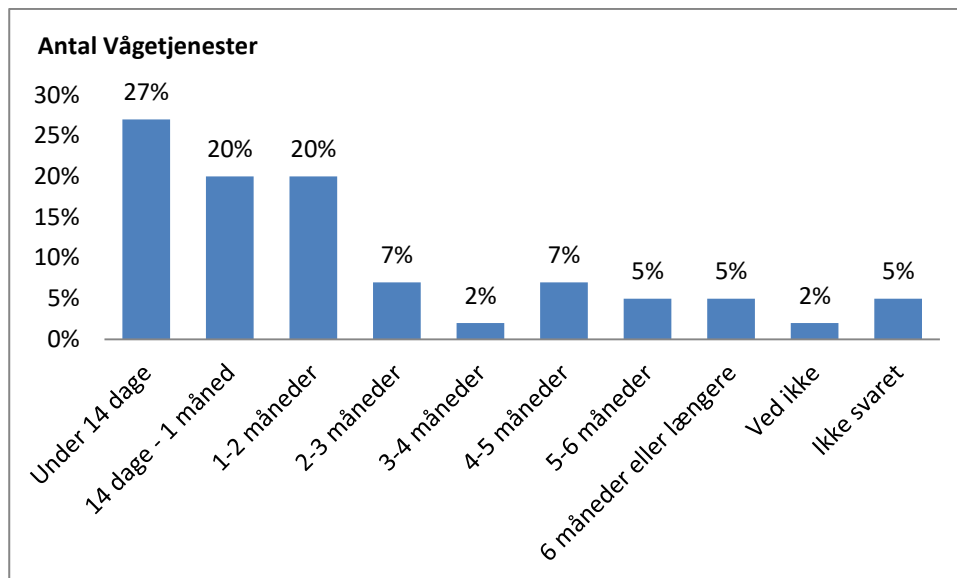
Vågeopgaverne finder sted flere forskellige steder. Ligesom i 2016 og 2017 var de hyppigste steder plejecentre og private hjem. Blandt ”andre steder” kommer vågetjenesterne på aflastningshjem og i ældreboliger. Nedenstående figur viser, hvor vågetjenesterne vågede i 2016, 2017 og 2018. De fleste vågetjenester vågede mere end et sted, derfor overstiger tallene i figuren 44.

Seks vågetjenester, som ikke våger på sygehuse, er i 2018 blevet kontaktet angående en vågeopgave. Ligeledes er der seks vågetjenester, der overvejer at udvide til nærmeste sygehus.

Mere end halvdelen af vågetjenesterne havde opgaver både dag, aften og nat. 38 % vågede aften og nat og 7 % af vågetjenesterne vågede kun om natten.

Det er forskelligt fra vågetjeneste til vågetjeneste, hvor kort tid der er imellem, at de bliver kaldt ud til en vågeopgave.

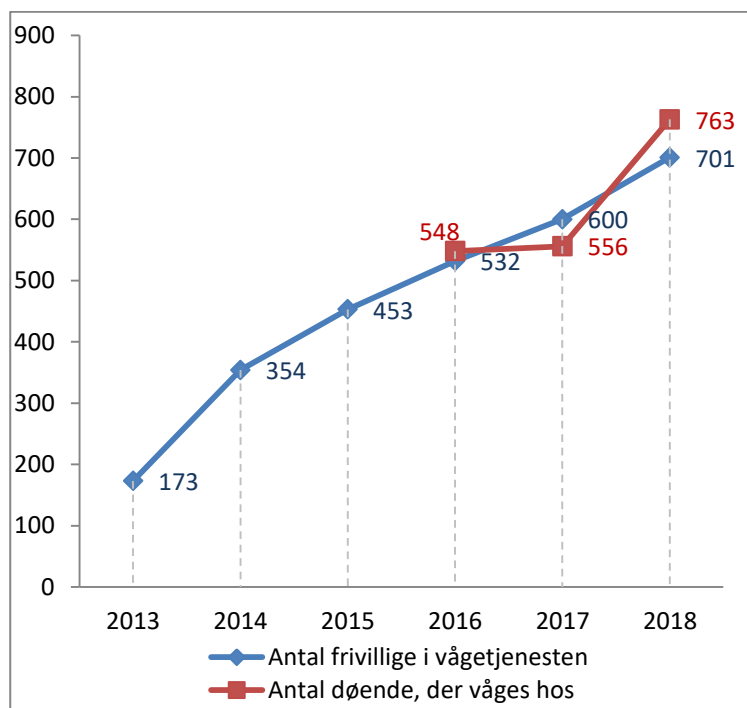

Tendensen de seneste år har været, at der er kortere og kortere imellem, at der er brug for vågetjenesternes hjælp. I 2018 havde 47 % af vågetjenesterne 1 måned eller mindre imellem hver henvendelse. I 2017 var det 31 % af vågetjenesterne og i 2016 28 %.

701 frivillige i vågetjenesten

I 2018 var der 701 registrerede frivillige i Ældre Sagens 48 vågetjenester. Det er en stigning på 16,5 % i forhold til 2017. Langt de fleste frivillige var kvinder (92 %), og 8 % var mænd. Denne fordeling er uændret fra 2017. Den yngste frivillig i vågetjenesten var 22 år og den ældste var 88 år.

Ældre Sagens vågetjeneste er vokset de seneste år. Nedenstående graf viser udviklingen de sidste 5 år i antallet af frivillige i alle aktive vågetjenester, samt hvor mange døende, der er blevet våget hos.

Næsten 3/4 af de frivillige i vågetjenesten har været på Ældre Sagens kursus for nye frivillige i vågetjenesten.

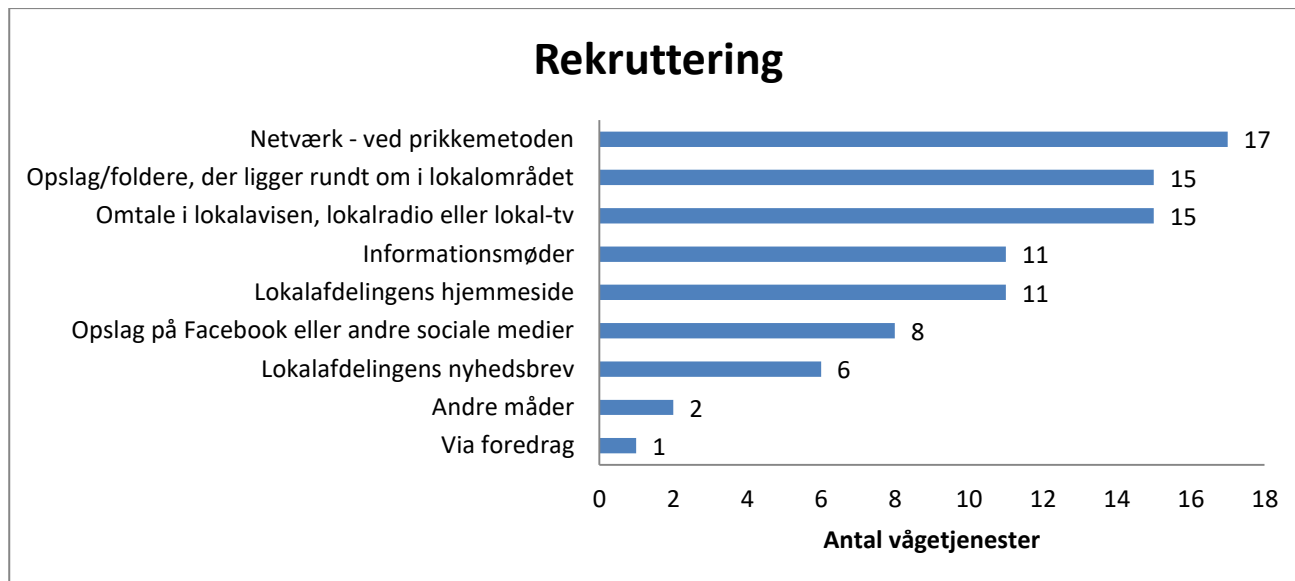
Vågetjenesten mangler frivillige

I 2018 oplevede over halvdelen af vågetjenesterne, at der ikke var nok frivillige til at dække efterspørgslen, og hver tredje vågetjeneste har været nødt til at sige nej til én eller flere henvendelser. Der blev i 2018 afvist 48 henvendelser om hjælp fra vågetjenesten.

3 ud af 4 vågetjenester fandt det svært at rekruttere nye frivillige. Til gengæld syntes stort set alle vågetjenesterne, at det var muligt at holde på de frivillige.

Ældre Sagens vågetjeneste bruger mange forskellige metoder til at rekruttere frivillige. De metoder, som flest vågetjenester havde succes med i 2018, var rekruttering via netværk (prikkemetoden), opslag og foldere i lokalområdet og omtale i lokalavisen, lokalradio og lokal-tv.

Opslag på lokalområder/byers Facebooksider er en ny måde at rekruttere frivillige på. De vågetjenester, som har brugt Facebook til rekruttering, har haft succes med det.

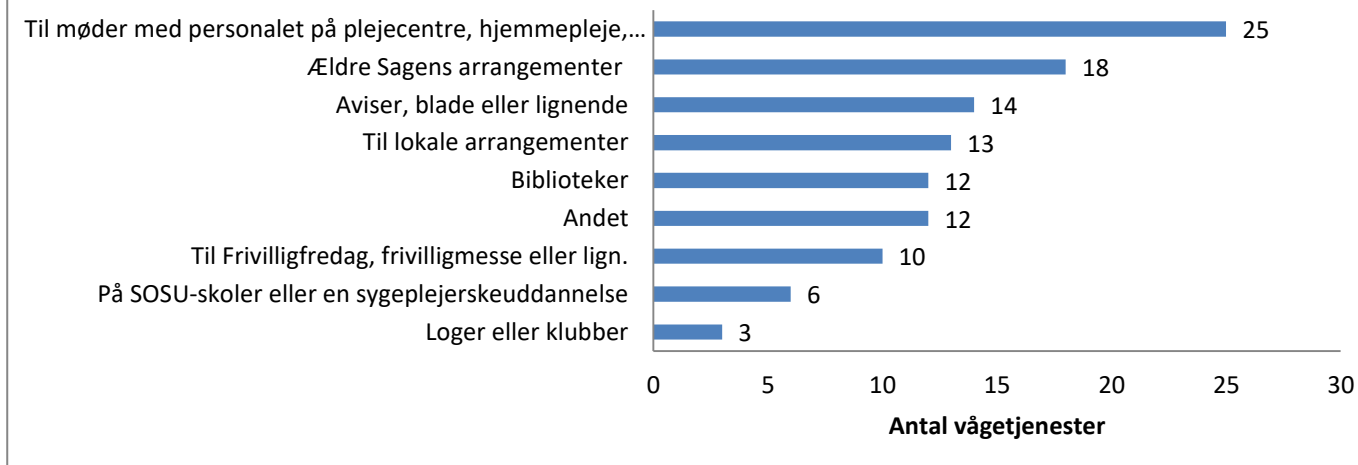
7 ud af de 44 vågetjenester rekrutterede ikke nye frivillige i 2018.

Personalet har brug for at vide, at vågetjenesten eksisterer

Der er forskellige måder, hvorpå den enkelte vågetjeneste kan gøre opmærksom på deres eksistens, og hvad de tilbyder. I 2018 var 34 (77 %) ud af 44 vågetjenester ude og gøre opmærksom på deres vågetjeneste. Der, hvor flest vågetjenester (25) gjorde opmærksom på sig selv, var til møder med personalet på plejecentre, hjemmepleje, hospitaler m.m. Denne indsats over for personalet i plejen er helt central for, at vågetjenesterne bliver tilkaldt, når en døende har behov for hjælp.

Den fulde oversigt over, hvor i lokalsamfundet vågetjenesterne har gjort opmærksom på deres tilbud, kan ses i nedenstående diagram. Da vågetjenesterne kunne afgive mere end ét svar, overstiger det samlede antal 44.

Opmærksomhed på vågetjenesten

Andre steder, hvor vågetjenesterne har gjort opmærksom på sig selv i 2018, er i de lokale kirker og menighedsråd. Derudover er der nogle, som har benyttet sig af lokalområdets/deres bys Facebookside.

Aktivitetsledere/kontaktpersoner

Der var 66 aktivitetsledere/kontaktpersoner i Ældre Sagens vågetjenester i 2018, som i gennemsnit brugte 10 timer om måneden på deres virke. 60 ud af de 66 oplevede, at de ikke manglede noget i deres virke som leder af vågetjenesten. De resterende 6 gav udtryk for, at de savnede et netværk, som de kunne sparre med, uddannelse, hjælp til markedsføring eller økonomiske midler.

Gode råd og ideer fra vågetjeneste til vågetjeneste

Vågetjenesterne har meldt ind med en række gode erfaringer, som de ønsker at dele med de andre vågetjenester. De samler sig især omkring nye frivillige, sammenholdet i vågegruppen og vågemøderne, samt vagtplanlægning. Flere af de gode råd minder om hinanden, derfor har vi ikke taget alle med.

➤ Nye frivillige

- Jeg og en våger mødes med nye frivillige til en snak om gensidig interesse og evne ift. at våge. Desuden er jeg med den nye ved den første vågning.
- Nye vågere følger 1 til 2 vågeforløb med erfaren våger. Bagefter laver vi en opfølgning på, hvordan det er gået.
- Nye vågere taler med 2 erfarne og er med som "føl" 1 gang.
- Vi er altid to fra styregruppen, der holder samtale med en ny frivillig, hjemme hos den frivillige.
- Først taler jeg med de nye frivillige i telefon, så aftaler vi at mødes privat (gerne hos dem selv). Så beder jeg dem sende mig oplysninger om dem selv, såsom tidligere

arbejde, fødselsdag, adresse, og hvorfor de ønsker, at være i vågetjenesten. Derefter inviterer jeg de nye, til at være med på vågeopgaver "som gæst", indtil de har modtaget deres Id-kort, og evt. kan komme på kursus, med mindre de har arbejdet inden for faget. Hvis jeg undervejs, ser eller opdager et eller andet, tager jeg kontakt igen for en ny samtale.

➤ **Fællesskabet i vågegruppen og vågemøder**

- Vi holder faste møder og deltager så vidt muligt i fælles aktiviteter som foredrag og teater med relevante emner.
- Vi har et rigtig dejligt team - vi er på sommerudflugt (hospice, krematorie, mv) relevant for vågetjenesten. Julefrokost hos mig i mit hjem, hvor vi deles om mad mv. Møder ca. hver 2. måned i hele gruppen, sang, kaffe/the forskellige debatter med evt. præst, bedemand, mm.
- Vi afholder et møde hver måned, af ca. 1½ times varighed, for vågerne. Der udsendes forinden dagsorden og efterfølgende referat. Vi afholder fællesture til bl.a. krematorium, Funebariat i Kbh. Vi har haft flere guidede kirkegårdsvandringer. Vores fællesture afsluttes altid med fælles frokost eller kaffe/kage. Vi har også til vågemøderne haft en præst til at fortælle om sjælesorg og en bedemand til at fortælle om bedemandens arbejde
- Vi holder altid møde i styregruppen ca. en uge før, vi afholder fællesmøde for hele vågegruppen. Vi har altid et punkt, der hedder " bordet rundt", så alle kan fortælle om positive/negative oplevelser i forbindelse med de vågeopgaver vi har haft siden sidst.
- Ca. hver anden mdr. holder vi møde i vågegruppen, og alle har valgt der er mødepligt. Det bliver holdt en søndag kl. 13 så dem, som går på arbejde, også kan være med. Vi drøfter, de opgaver vi har været ude på, om der er noget godt eller skidt. Derudover prøver jeg at finde et emne, der kan komme på besøg - har bl.a. haft besøg af en palliativ sygeplejerske, og en præst, samt anden vågeleder fra anden by.
- Der bliver holdt vågevagtsmøder 1x kvartalet, hvor alle vågeopgaver bliver gennemgået. Hver enkelt frivillig bliver opfordret til at ringe til kontaktpersonen for en samtale, hvis vedkommende har oplevet noget svært i en vagt. Og frivilliggruppen bliver styrket med et kursus hvert efterår, hvor vi rigtig får snakket igennem: hvordan det er at være vågekone. Desuden samles vi til nytårskur, hvor vi under festlige former kan lære hinanden bedre at kende.
- Vi holder møder og kurser med vågetjenester i andre afdelinger.
- Efter at have fungeret i 2½ år, oplevede jeg pludselig, at to vågekoner ville stoppe pga. 4 timers vagter af gangen - specielt om natten var for hårdt for dem. Jeg ønskede ikke at miste dem, så jeg har lavet fleksible ordninger, hvor der kan våges 2-3 timer i stedet for, så alle er tilfredse. Jeg er blevet meget fleksibel i forhold til antal timer, der våges, og det er alle glade for. Hele vågekonegruppen mødes hver 2. måned. Jeg låner et mødelokale på et af vores plejecentre til vores møde, både for at vågekonerne kan se, hvor vi våger, men også hvor der er plads til os. Vi 4 telefonpassere mødes ca 1 gang månedligt og sparrer med hinanden.

➤ **Vagtplanlægning**

- Vi har gjort brug af vores eget system på computer + mail/sms. Dette system fungerer perfekt for os og det koster ingen penge.

➤ **Rekruttering**

Som I kan læse i rapporten skriver rigtig mange af vågetjenesterne, at de mangler frivillige til at dække den efterspørgsel, der er på vågetjenesten. Vi kommer her til foråret med et nyt materiale som gerne skulle hjælpe med at få flere frivillige samt med en række gode råd til, hvor og hvordan I kan søge efter flere frivillige. Husk også, at I altid kan søge vores Socialhumanitære søgepulje til at få dækket udgifterne fx til annoncering efter flere frivillige, udgifter til informationsmøde om vågetjenesten for interesserede, mm. Se mere på Frivilligportalen under Social indsats.